

Drobné zkušenosti z války.

štábní kapitán děl. Vsevolod Milodanovič:

Několik příhod z bojů v Karpatech.

1. VII. 1916 postupovala 32. ruská pěší divise v 2. sledu XI. armádního sboru a ubytovala se v Jablonówě. 82. pěší divise útočila téhož dne na nepřítele u Berezówa Nižního, donutila ho k ústupu a byla vystřídána příštího dne 32. divisí, která pokračovala v ofenzivě směrem na Delatyn (viz náčrtek 1). Během této ofenzivy se stalo několik příhod, jež níže uvádím.

I.

2. VII. byl II./32. dělostřelecký oddíl zařazen u předvojového pluku a pocho-
doval za ním ve vzdálenosti 1—2 km. Pochod se děl velmi pomalu, jak se sluší zku-
šenému vojsku za choulstivé akce přibližování. Před východem ze soutěsky zá-
padně od Berezówa N. do širokého poměrně údolí, v němž leží Berezów Wyżny,
Bania Berezowska a Luczki, oddíl byl zastaven čelem v místě A. Velitel před-
voje s velitelem oddílu byl u domku na silnici v úrovni kostela v Berezówě W.
odtamtud byl povšechný výhled do celého údolí, nad nímž dominoval mohutný za-
lesněný masiv Rokiety (relativní výška: plus 700 m). Vpředu se ozýval třeskot pušek.

Výhled od domku stačil k utvoření názoru o situaci pro volbu palebných po-
stavení. Závěr byl tento: Zakrytá postavení se snad najdou jen vpravo u potoku
Luczka, jinak Rokieta 1114 a trig. 769 vidí všechno. Jakmile velitel oddílu nařídil
průzkum, odebral se velitel 5. baterie kpt. Kurzženjev s největší možnou rychlostí
k potoku. Doprovázel jsem ho jako 1. důstojník. K rychlosti nás nutila nikoli tak-
tická situace, ale obava před konkurencí: měli jsme vzadu celou brigádu a bylo
tedy nutno pospíšet si, aby 5. baterie dostala to nejlepší palebné postavení ze všech
možných. Tak za nějakých 10 minut jsme našli jedno místo ukryté se všech stran
(„B“ na náčrtku 1) a zastavili jsme se na něm s rozpaky: bylo příliš malé pro
umístění celé baterie!

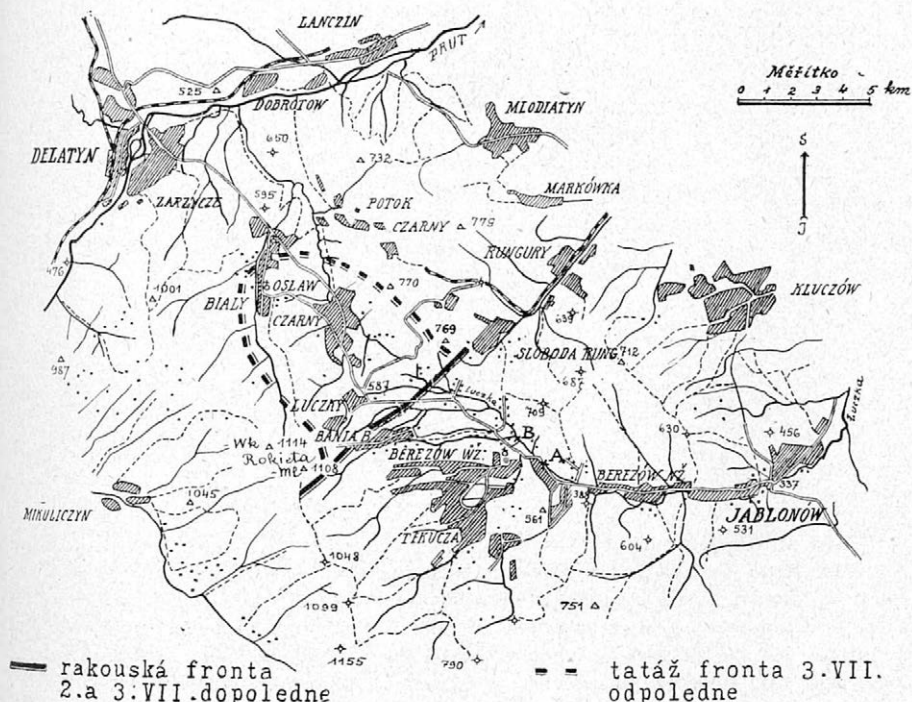
Rozpaky netrvaly dlouho. — „Postav děla ve dvou poschodích!“ řekl mi kpt.
Kurzženjev. Toto umístění je znázorněno na náčrtku 2. Třeba poznamenat, že ta-
kový „přepych“ jsme si mohli dovolit, poněvadž ruský granát neznal předčasných
výbuchů, a šrapnely, které nebyly tak jisté, nemohly předním dělům uškodit, neboť
stála 3—4 m pod výstřelnou. Později mi kpt. Kurzženjev telefonoval, že necití žád-
ného nepohodlí v řízení palby takového neobvyklého seskupení děl.

Dodám ještě, že během boje přijelo k baterii postupně několik důstojníků,
kteří si stěžovali, že nemohou najít zakrytá postavení. Uvádím to, abych zdůraznil,

jak těžký byl terén pro umístění baterií. Tyto překážky překonala 5. baterie jen vynalézavostí svého velitele, který neváhal upustit od obvyklé představy o palebném postavení jako o jedné řadě děl, a zabezpečil tím své baterii dokonale skryt.

II.

3. VII. odpoledne prolomila 32. divise nepřátelskou frontu a utvořila hlubokou kapsu (viz náčrtek 1). Ihned byl proveden průzkum, baterie však zůstaly přes noc jihovýchodně od Luczek. 4. VII. ráno nabyla fronta normálního tvaru (viz náčrtek 3). K přemístění mohlo dělostřelectvo použít jen jediné cesty, silnice Luczki—Oslaw. Nepřítel ji pozoroval a také postřeloval, ale nějak ledabyly a nepřesně, snad na hranicích dostřelu. Nicméně bylo nutno organisovat přesun tak, aby se předešlo zbytečné ztrátě. Některé baterie využily rychlosti, jiné k tomu přidaly ještě velké vzdálenosti mezi děly. S 5. baterií nechtěl kpt. Kurzénjev cválati s kopce, a proto se obrátil ke lsti: přestrojil děla a muniční vozy za převozní kuchyně.

Náčrt 1.

Baterie se shromáždila v skrytém prostoru jižně od domku 587 a vypálila přebytečné koně; u každého vozidla zůstal jen příojní pár; jízdný sesedl a vedl koně krokem. Z dálky to musilo působit dojmem jedoucí převozní kuchyně, cíle to nedůstojného spotřeby dělového střeliva. Vzdálenosti byly velmi značné, 500 m i více, aspoň u prvních povozů, dokud se nezjistilo přesně, že nepřítel střeleti nehodlá. Všechno ostatní pochodovalo ve skupinách podle okraje lesa západně od silnice. Lest se zdařila: nepadla ani rána!

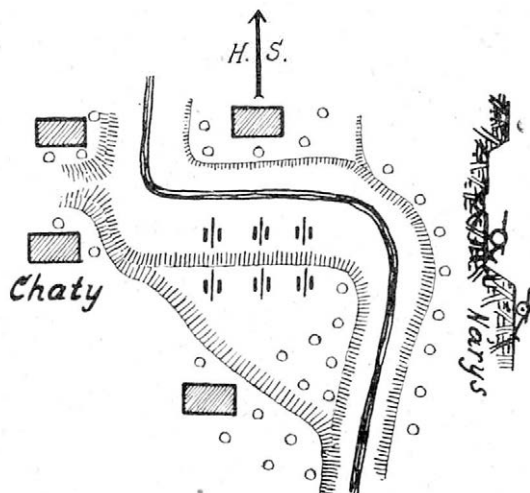
III.

5. a 6. VII. uplynul v přípravách na útok. 5. baterie se posunula ještě více kupředu (viz „5./32.“ na náčrtku 3). Původní pozorovatelná („1“ na náčrtku), velmi

nepohodná, byla změněna na pozorovatelnu 2 na okraji lesa. 6. VII. před svítáním se pokusil jeden prapor pěšího pluku 126 zmocnit koty 570 „Dil“ přepadem a téměř celý zahynul.

7. VII. se rozpoutal boj vpravo od nás. Asi kolem 9. hodiny telefonoval mi kpt. Kuržěnjev, abych přišel k němu na pozorovatelnu. Pak mi ukázal na výšinách severně od Potoku Czarného ustupujícího nepřítele. — „Dnes chci zkusit střelbu přímým mířením,“ řekl, „a proto jsem tě zavola. Prozatím je to předčasné, pozorujme jen, co se děje.“

Nepřítel ustupoval pod lesem u koty 743 a 730 po otevřeném svahu ve všeobecném směru ke kotě 581, tedy šikmo na frontu. Tato cesta byla dlouhá a trnitá... S počátku prchali jen jednotlivci, potom počet jich rostl, tempo se zrychlovalo a fronta se rozšiřovala k západu. Nebylo již pochyby, že rozhodný okamžik nastal.

Náčrt 2.

Kpt. Kuržěnjev nařídil kolesnám 1. čety přijet pro děla a pochodovat k Oslawu Bialému. Mým úkolem bylo nalézt palebné postavení v prostoru bývalé pozorovatelny a převzít velení nad četou. Seběhl jsem dolů, označil jsem stanoviště děl a šel jsem naproti četě, jež se nějak zdržela. Na silnici jsem potkal především četou 2. baterie, jež jela se stejným úkolem. Přišel jsem až k palebnému postavení baterie: moje četa tam právě nakolesňovala; vedl jsem ji klusem. U prvních domků Oslawa Bialého stál kpt. Kuržěnjev. — „Převezmu četou sám“, řekl mi, „vrať se na pozorovatelnu a řiď palbu zadních čet!“ Po silnici jely čety ostatních baterií. Myšlenka na přímé míření nebyla tedy monopolem jen mého velitele!

Když jsem se vrátil na pozorovatelnu, přeměnilo se bojiště v nádherné pro mne divadlo. Svahy východně od „Dilu“ byly pokryty množstvím uprchlíků. Většina běžela k silnici, kterou mrskala šrapnely celá 32. dělostřelecká brigáda (připojil jsem se také k tomu); 11. oddíl 12 cm houfnic boural domy na Kypci. Pak couvl nepřítel na „Dilu“. Pěší pluk 126 se vrhl za ním, bodáky blýskaly na slunci. Byl sveden krátký a jednostranný boj zblízka. Pluk pomstil včerejší porážku svého praporu. V těchto hodinách sotva by bylo možno nalézt pod sluncem šťastnější lidi, než byli diváci v „lóži“ na okraji lesa. Patrači a telefonisté (vyjma jednoho chudáka, který nemohl opustit telefon), projevovali své nadšení divokým tancem a křikem.

však bylo bojové vzrušení vystřídáno pocitem hrdé spokojenosti nad dosaženým výsledkem a nový skok se zdál úplně zbytečným.

Baterie svinovaly vedení, přitáhly k palebným postavením kolesny, trény, obědvaly a čekaly na rozkazy vyšších představených. Ty došly až před večerem. Nepřítel se zatím usadil na severním břehu Prutu a nastalo období posílní války, jež potrvало až do 9. srpna.

IV.

Zmíním se ještě o činnosti nepřátelského dělostřelectva za těchto bojů. Již 3. VII. při průzkumu v Oslawě Czarném jsem se octl několikrát v nebezpečné blízkosti od míst, na něž spustil nepřítel nejednou náhlou palbu. Prováděl ji krátkými a mohutnými přepady s velmi rychlou kadencí z děl ráže 8—15 cm. Zdálo se, že střílí nazdařbůh, neboť Oslaw Czarný s okolím byl prázdný, což mohl nepřítel vidět s kterékoli výšiny kolem vesnice. Neviděl však patrně nic!

Týž systém se opakoval ve dnech příchů. Tenkrát Oslaw byl přeplněn bateriemi v palebných postaveních napolo neb i úplně otevřených. S koty 697 musil nepřítel vidět všechno jako na dlani; střílel však svá soustředění znovu na prázdná místa: mezi 4. a 5. baterií, mezi 4. baterií a kolesny 5. baterie a p. Začínali jsme pochybovat, zda kota 697 je vůbec nepřitelem obsazena; pěchota však tvrdila, že obsazena je, a měla pravdu, jak se také potvrdilo kulometnou palbou 7. VII., o níž byla zmínka výše.

Záhada byla rozluštěna teprve 8. VII.: při průzkumu jsme navštívili kotu 697 a 600. Na kotě 600 jsme našli vybudované pozorovatelný, na 697 nebylo po nich ani stopy; povaloval se tu jen pěšácký výstroj, nábojky a p.

„Střecha“ (kota 600) se asi zdála nepřátelským dělostřelcům mnohem pohodlnější než 697: byla nižší, vzadu a porostlá březovými háji; umístili tedy na ní své pozorovatelný a nevyužili možnosti vidět s koty 697 všechny ruské baterie a pozorovat každý pohyb v Oslawu Czarném a v okolí.

Dělostřelectvo u nás a v cizině.

Plukovník Ing. Viktor Čajanek.

Myšlenky o novodobém výcviku dělostřelectva.*)

Ríšsko-německý generál von Cochenhausen přednášel na zmíněné téma ve švýcarské důstojnické společnosti. Jelikož konstruktivní řešení moderního děla je v úzké spojitosti s jeho taktickým užitím a tím přirozeně též s výcvikem u něho, byla jeho přednáška velmi zajímavá. Proto přinášíme z ní obsírnější výtah, doplněný vlastními vysvětlivkami a názory recensenta.

Generál von Cochenhausen rozčlenil své vývody na tři díly: výcvikové zásady předválečné doby, dále požadavky válečné a poválečné doby na výcvik dělostřelectva a konečně, jak by se měl provádět jeho novodobý výcvik.

I. Převzaté výcvikové zásady. Tvůrcem plánovitého výcviku dělostřelectva v Prusku byl Scharnhorst (1755—1813), jenž správně pochopil skvělou taktiku Napoleony dělostřelecké masy v těžišti bojové fronty, ale nemohl ji včas v pruské armádě uplatnit.

Scharnhorst pozvedl důstojnický sbor dělostřelectva na vysokou vědeckou úroveň a vytvořil z dělostřelectva, které až dosud mělo pořád ještě ráz cechů,

*) Gen. v. Cochenhausen: Gedanken über neuzeitliche Ausbildung der Artillerie. (Allgemeine schweizerische Militärzeitung roč. LXXVII, str. 346.)